

MAGYAR KURIR

Indult Bétsből, Pénteken, Aprilis 22-ik napján, 1814-dik esztendőben.

A' *Napoleon* utolsó szomórú Császári napjainak és óráinak előadása:

Marschal *Ney* egy levelet írt April. 5-dikén *Fonteneblauból* a' *Beneventi* Hertzeghez, jelentvén, hogy ő *Maedonald* és *Caulincourt* Marschallokkal April. 4-dikén Párisba menvén, telyes hatalmok volt arra, hogy az Orosz Császárral a' *Napoleon*' *Dynastiájáért* beszéljenek; — „Hanem (ezek már itt a' Marschal levelének tulajdon szavai), minthogy a' további alkudozások, mellyek azonközben tsakugyan jó következzel biztattak, egy előre el nem látott akadály félbe szakasztotta, láttam, hogy hazánkat a' hazafiak között való leg rettenetesebb szerentsétlenségtől meg nem menthetjük, hanem ha a' mi régi Királyainknak ügyeket egészen a' magunkévá tesszük. Engemet ez a' meggyőződés áttal járván, ma este *Napoleon*hoz mentem, 's néki a' nemzet' kívánságát szemel eleibe terjesztettem, a' ki egészen meggyőződve lenni láttzott arról, hogy minémű állapotra juttatta *Frantzia* országot, és hogy ezt már most maga meg nem mentheti, mellyre nézve magát a' környülállásokhoz szabni, 's a' Császárságról egészen és határnélkül való módon lemondani, hajlandónak lenni mutatá magát. Reménlem, hogy hónap által fogja adni a' lemondásról való formális Aktát, s. a. t.“

Némelly magános tudósítások így beszélnek elő ezen környülállásokat hőveben: — April. 4-dikén reggel kiállítat-

ta *Bonoparte* a' katonaságot mustrára; a' Marschallok és egyéb Generálisok, a' kik éppen akkor olvasták volt a' Párisból érkezett újságokból a' Senátusnak és a' Provisoriai Országlószékek végzéseiket, olyan fennszóval beszéllettek azokról magok között, hogy maga *Napoleon* is halhatta: de úgy látszott, mintha telyességgel nem venne semmit eszibe. Hanem alig végződött el a' mustra, hogy Marschal *Ney* a' kastélyba hozzá egyenesen bémenvén, kérdezte tőlle, hogy tudja-e mely nagy *Revolúció* ütötte ki magát Párisban? *Napoleon* azt felelte leg tsendesebb ábrázattal, hogy semmit sem tud felőlle. A' Marschal oda adta néki a' Párisi újságokat. Ő ezeket nagy figyelmattességgel olvasta. Az alatt Marschal *Lefebre* is bélépett, a' ki így szólott hozzá nagy hevességgel: — „*Siere!* oda van, elveszett; nem akarta hűséges szolgálainak tanáslásukat követni; a' Senátus már egészen meghatározta és kimondotta a' *Siere* letétetését.“ — Ezen szavak úgy megillették *Napoleon*ot, hogy könnyözöve tsordult ki szemeiből. Azután, a' környülállásoknak néhány szempillaatig tartott magfontolása után megkészítette azon Aktát, melly által a' fija javára maga lemondott a' Koronáról. — Egy tiszt írja, hogy 5-dikben minnekutánna néhány Generálisok megjelentek volna a' *Bassanói* Hertzegnél, ez azután három óráig volt a' Császárnál, hogy reá vehesse, hogy az nap ne mennyen ki a' mustrára. — Ugyan ez nap egy plágu-

mot gondolt-ki Napoleon, mellynek kidolgozását a' *Bassanoi* Hertzegre bízta. A' plánum e' volt, hogy azon 20,000 emberekkel, kik még véle megmaradtak vala, Olasz Országba mennyen. Sokszor szóllott Napoleon e'képpen: „Ha én oda akarok menni és elmegyek, tudom, hogy éngem, egész Olasz ország meg fog esmerni.“ — A' mustrára még is tsakugyan kiment, de alig múlatott ottan 8 vagy 10 minútákat; rettenetes halovány és kedvetlen képű volt. A' mustra után magához hívatván *Oudinot* Marschalt, kérdezte tőle, hogy valyon elfognak - é véle menni a' katonák? — A' Marschal így felelt: „Nem, Siere, azért, mert a' Siere már lemondott az uralkodásról.“ — „Igen de, így szóllott Napoleon, én bizonyos feltételek alatt mondtam - le.“ — „A' katonák, e'képpen felelt a' Marschal, nem tudnak semmit az e'féle történetekből, külömbiségekből; ők azt gondolják, hogy a' Sier többé nem kommandirozhat.“ — „Ennek a' plánumnak e'szerént egészszen vége van, így szóllott Napoleon, várjuk el Párisbol a' választ.“ — Az alatt megérkeztek a' feljebb nevezett három Marschalok Párisbol éjjeli egy órakor. Legelőbb *M. Ney* ment - bé Napoleonhoz, a' kit ez így szóllított - meg: „Szerentsés volt - é az úr?“ — „Egy részben, így felelt *M. Ney*, de a' Régenségre nézve nem. A' Revoluzió nem ad semmit vissza; már e' megindúlt a' maga útján; későre járunk; holnap megesméri a' Senátus a' *Bourbonokat*.“ — „Hol fogok én élni a' familiámmal? kérlette Napoleon.“ — „A' hol Felségednek tettzeni fog, így felelt *M. Ney*, példánakokáért *Elba* szigetén, hat millio Livra jövedelemmel.“ — „Hat milliókkal, így szóllott Napoleon; e' sok, mert én mártsak egy kat na vagyok; jól látom, hogy le kell mondanom a' Császárszágról (resignálnom); tehát minden fegyveres pajtásimnak *istenhozzátokat* mondok.“ — Ezen szavak után elhalgatott.

Más magános tudósítások azt erőssítik, hogy a' midőn *Napoleon* a' Senátusnak tselekedetét 's a' *M. Marmont* elpártolását meghallotta, első felmérgetésében azonnal Párisnak akarta indítani seregeit, hogy ezen várost elfoglalja és megfenyíttse, 's már meg is hívta vala Marschaljait és seregeit, hogy az ő hűségére újabban esküdjenek - meg: hanem eleibe terjesztette néki *M. Ney*, hogy a' Marschalok nem fognák arra venni magokat, hogy a' Frantziák ellen verekedjenek 's önnön atyokfiainak véreket kiontsák; jobb lenne Napoleonra magára nézve is lemondani azon méltóságról, mellyet továbbá tsak a' Fr. nemzet' veszedelmével tarthatna - meg, 's több e' felék. —

Egyebeket is írnak minden féléket; némelyek azt is beszellik, hogy már egy puskaporos háznak felvettetése eránt is rendelést tett volna Napoleon, a' melyben 40 mazzapuskapor lévén, Párist nagy részint semmivé tette volna: hanem az e'félét mint nem hiteleseket, nem említik más újság levelek. — Hanem miud ezeket a' magános tudósításokat már most ebbe hagyván, itt következnek a' leg újabb és hivatalszerént való —,

„*Párisi tudósítások*, mellyek onnét Aprililis 13-dikán indúltak, és *Bétsben* tegnap adattattak - ki: —,

„Az özsze szövetkezett Hatalmasságok' Ministereik, és a' Napoleon telyes hatalmú Biztosai között Párisban e' hónap 11-dikén véghez ment Égyezés szerént, melyre a' Frantzia Provisoriai Országlószék is réa állott, az eddig volt Frantzia Császár, minekutánna a' Frantzia és Olasz Koronákhoz való minden jussairól forma szerént lemondott volna, egész haláláig *Elba* szigetére vonnya el magát, a' hol néki és familiája tagjainak penziójok fog járni. —

„Ö Felsege a' Császárné, *Mária Luisa*, a' közelébb köttetendő békességben örökségül fogja kapni a' *Párma*, *Piacenzai* és *Gaustallai* Hertzegsegeket, és

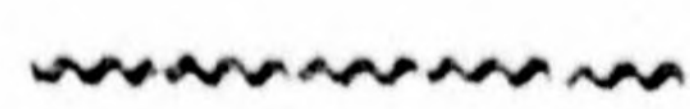
azokat mint teljes tulajdonait Felsőleges fiának hagyja, a' ki haladék nélkül *Pámai* és *Piaczenzai Princz* nevet veszen-fel. —

„*Napoleon* még *Fontainebleau*ba van, a' hol előbbeni szolgálóinak kevés száma által lévén körülvértetve, várja az ő *Elba* szigete felé való útnakindulását. *Austriai Cs. K. F. M. Lajtnant Báro Koller*, *Orosz Cs. G. Lajtnant Gróf Schouwaloff*, 's *Nagy Britanniai Oberster Lord Burghers* fogják őtet ezen útjában elkísérni. Az ő útjában, a' melly *Auxerre*, *Autun*, *Lyon*, és *Grenoble* nevű városokon által van egyik déli kikötőhely felé intéztetve, katona kísérő seregek lesznek kirendeltetve. —

„A' Császárné, *Mária Luisia*, *Orleans* városában volt *Aprilis 11-dik* napjáig, a' hova ezen napon *Eszterházy Pál* ő Hercegsége megérkezvén, meghívta az ő Cs. Királyi Felsőleges nevében ő Felsőlegét, hogy vegye útját *Rambouillet*be, a' hova igen jó egészségben meg is érkezett ő Felsőlege *Aprilis 12-dikén*.

„Cs. K. külső dolgokra ügyelő *Minister Hertzeg Metternich*, és a' *Nagy Britanniai Státustitoknok Lord Castlereagh* *Apr. 10-dikén* *Párisba* megérkeztek. —

„Ő Cs. K. Apostoli Felsőlegét *Apr. 15-dikére* várták *Párisba*, a' hol nagy készülétek tétettek fogadtatására. *Monsieur* (a' *XVIII-dik Lajos* testvére, az *Artéziai Gróf*) a' *Párisi nemzeti testőrzőkkel*, 's az *Orosz Császár* és *Pruszsus Király* a' *Párisban* lévő *Szövetséges seregekkel* fogják fogadni ő Cs. K. Ap. Felsőlegét, ki is a' *St. Honore* nevű külső városban a' *Borghese* Hertzegné (*Napoleon* egyik húga) kastélyába száll bé.“

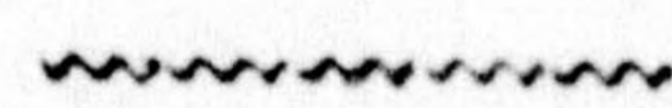
A' *Napoleon* lemondásának Aktája (melyről feljebb emlékeztünk): —

„Minthogy az özszeszövetkezett *Hatalmasságok* közönségesképpen kihirdettették, hogy *Napoleon Császár* egyedül való oka légyen annak, hogy a' *békesség* Eu-

rópában helyre nem állíthatik, ehézképpent kinyilatkoztatja *Napoleon Császár*, a' maga letett hitéhez hűséges maradván, hogy ő a' maga és örökösei nevekben a' *Frantzia* és *Olasz országi Koronákhoz* nem tart számot (azokról lemond), és hogy ő kész *Frantzia országnak* javaért akármelly személyes áldozatra, még tulajdon életének feláldozására is. Költ a' *Fontainebleau* palotában *Aprilis 11-dik* napján, *1814-ben*. —

„*Napoleon*.

„*Düpont*, a' *Prov. Orsz. Szék Közönséges Titoknokja*.

Említettett feljebb röviden *M. Marmontnak* *Napoleontól* való elállása. Ez így történt a' *Monitör* szerint: *Alkudozásokba* elegyedvén ő a' *Szövetségesekkel*, *H. Schwartzenberg* ilyen *Kezességi írást* adott ki — 1-ső tikkely: *Én*, a' *Szövetséges seregek*' fő vezére, *kezességet vállalok* az eránt, hogy mind azok a' *Frantzia seregek*, mellyek a' *Senátusnak* *Ápr. 2-dikán* költ végzése szerint a' *Napoleon*' zászlóit elhagyják, *Normandia* felé szabadon, minden *bagázsijokkal*, *munitziójokkal*, sőt egész *katonai tisztelettel* elmehetnek — 2-dik tikkely: — Ha a' *hadí történetek* a' *Napoleon Bonaparte* személyét a' *Szövetségeseknek* kezekbe találnak adni, az ő *élete* és *szabadsága*, a' *Szövetséges Fejedelmek*, 's a' *Frantzia Országlószerk* által kiválasztatandó, 's bizonyos határok közé szorítottatva lévő valamely földön, megtartik.

Ezen bizonyosságtételés után *M. Marmont* maga *Párisban* megmaradván, *seregei*, mellyek *12,000 emberből* állottak, egész *katona pompával* mentek-el a' *Szövetséges seregek* közt *Versalia* felé.

Aprilis 9-dikén *ésvéli 6 órakor* levették a' *Vandome* piatzán lévő nagy *oszlopról* a' *Bonaparte állóképét*. Most egy *fejer zászlót* szúrtak helyébe: de azt mondják, hogy a' *békesség*' álló képét fogják

oda tenni, 's ennek felébe a' Sándor Császár' képét helyheztetni.

Ápril. 2-dikán theátrumon lévén az Orosz Császár és Pruszsus Király, az örvendezésnek sok fele egyéb módon való kinyilatkoztatásai között az is történt, hogy a' sokaság felkiáltván, azt kívánta, hogy a' Napoleon lözsjáról haladék nélkül még a' játék alatt vegyék - le a' Sast: de ez nem ily hirtelen eshető munka lévén, most csak betakarták azt.

Portugallia és Spanyol Ország.

Az Ánglus levelek egy tudósítást adtak - ki', a' melly Mártziusban indúlt *Lisbonából*, és ez a' foglalatja: Egész Portugalliában minden könyvnyomtatók parantsolatot kaptak, hogy Spanyol országnak mostani környűllásairól leg kisebb emlékezetet ne tegyenek a' halálnál nem kisebb büntetés alatt. Spanyol országban meghasonlás támadott; két részre oszlott az ország, mellyek igen mérgesen viselik magokat egymás ellen. Egyik részt teszi nagyobbára a' nép; ez a' Cortesekkel tart, 's az új Constitutziót és a' Monarchia határok közzé való szoríttatását kívánja. A' másik rész áll nagyobbára a' nemességből és azokból, a' kik Frantzia országhoz szítanak, kiknek az a' kívánságok, hogy *Ferdinandus* a' nélkül állíttassék vissza, hogy az új Constitutziónak megtartására megesküdjék. Ezen' utolsó résznek néhány tagjai elfogattatván, reménség van, hogy az ezek ellen indíttatott processusból és vizsgálódásokból ki fognak sok nemes személyeknek a' Constitutzióval ellenkező tselekedeteik 's néminémű mesterkedéseik világosodni.

Olasz Ország.

Tsak képzelni de leírni tsak valamennyire is alig lehet azt a' fényes tiszteletet

és áhétatos elragadtatást, mellyel a' nép fogadja a' Cath. Anyaszentegybáz' fejét, mindenütt, a' hol *Róma* felé által utazik. *Bolognában* Mártzius' 31-dikén tartotta ő Szentsége a' maga bémenetelet harangozásnak és az *éljen* kiáltásnak meg nem szűnő harsogása között. Azt írják onnét, hogy ez a' város nem ért több ilyen napot. A' Nápolyi Király minden udvarnokjaival tiszteletére ment ő Szentségének a' szállására: melly látogatást hasonló pompával visszaadta más nap ő Szentsége is a' Királynak.

Elegyes Dolgok.

A' Párisi levelek azt erőssítik, hogy az ő volt Császárjok' keresztneve eleinten nem *Napoleon*, hanem némelyek szerint *Miklós*, mások szerint *Maximilián* lett volna. Ezek az utolsók azt is mondják, hogy a' *Maximilian* nevet azért tserelte fel *Napoleonnal*, hogy a' kegyetlen *Roberspiert* is Maximiliannak hívták, és nem szerette, hogy őtet ez a' nev erre az emberre emlékeztesse.

Az új változásoknak mint egyik leg jobb következéseit írják *Norimbergából*, hogy oda egy Orosz Kurir érkezvén Párisból, olyan parantsolatot hozott az útban lévő Orosz tartalék seregekhez, hogy útjokat Frantzia ország felé tovább ne folytassák.

Gróf *Bombelles* ő Austriai Cs. K. Felségétől küldettvén Ápr. 6-dikán *Nancy* városába érkezett, 's az egy időtől fogva ott tartózkodó Artéziai Grófnak a' Párisi változásokra nézvé szerentsét kívánt. Ez a' Királyi Princez Ápril. 12-dikén tartotta, mint Frantzia Generál-Lajtinánt a' maga Párisba való bémenetelet. Testvér battya a' Király, még nem érkezett-meg Londonból.

Aprilis 20-dik napján adtak 100 Forint Huszas pénzért 201 7/8 forintot Váltótzédulában.

Honnyi Levelek, Tudósítások, és Egyebek.

Nrc. 28.

A' Magyar Kurir 32-ik darabjához.

A' Fr. Contra-Revolutzióinak folytatása. — *Páris*, April. 7-dikén. — Az új Constitutziónak projektumát, mellyet mindenek nagy figyelmetességgel vártak, a' Provisoriai Országlószerék megkeszítette, April. 5-dikén a' Senátusnak megerősítés végett eleibe terjesztette, 's ez azt egy 7 személyekből álló biztosságnak megfontolás végett által adta. A' biztosság tagjai voltak: *Vimar, Garat, Lajunais, Fabre, Cornet, Gregoire, Abriet.* Ezek a' Constitutziónak minden tikkelyeit egyenként elővették, megfontolták, és April. 6-dikén a' Senátusba vissza vitték. Ezen rendkívül való ülésben ismét a' *Beneventi* Hertzeg [*Talley and*] előülősködött. A' Fő Kints-Tartó [*Lebrün*] név szerént emlittetik, hogy ezen gyűlésben ő is jelen volt légyen. Néminémű megjegyzések után, mellyeket némely Senátorok tettek, a' 29 tikkelyekből álló egész Constitutziót helybe hagyta és megerősítette a' Senátus, mint itt következik: —

„*Constituzionális Acta.*”

„A' Senátus a' Provisoriai Országlószeréktől neki által adatott Constitutziónak projektoma felett tanátsot tartván, és egy 7 tagokból álló különös biztosságnak előadását az eránt meghalgatván, a' következő tikkelyeket határozza-meg:

1.) A' Frantzia Országlószerék egy fő alá tartozik [*monárhiai*], örökség szerént való módon, a' férfi ágon, az első szülöttségnek rendje szerént.

2.) A' Frantzia nép a' trónusra hívja önként való szabad akaratja szerént Frantzia országi *Lajos Stanislaus Xaveriust*, az utolsó Király' testvérét, 's utánna a'

Bourboni ház' több tagjait, a' trónusra való következesnek régi rendje szerént.

3.) A' régi nemesség vissza veszi a' maga titulusait; az új nemesség örökség szerént megtartja a' magáét. A' Betsület-Légió fenntartatik praerogatíváival egyetemben; a' czimereit (decoratióit) a' Király fogja meghatározni.

4.) A' végrehajtó hatalom a' Királyé.

5.) A' Király, a' Senátus, a' Törvényhozó Gyűlés együtt részesülnek a' törvényeknek készítéseken. A' törvény projektumok szintűgy vehetik eredeteket a' Senátusban mint a' Törvényhozó Gyűlésben: csak azok projektáltathatnak egyedül a' Törvényhozó Gyűlésben, mellyek az adózást illetik. A' Király ezen két gyűlések közül akármelyiket meghívhatja, hogy azon tárgy felett tanátskozzanak, mellyet a' tanátskozásra illendőnek itélenni. A' Királynak megerősítése [*Sanctio*] megkívántatik arra, hogy a' törvény tökéletességre mennyen.

6.) A' Senátorok' száma 150-nél kevesebb és 200-nál több nem lehet. A' Senátorok nem veszthetik-el a' magok méltóságokat; az ő méltóságok örökös a' fiú ágon az első szülöttségnek rendje szerént. A' Király nevezi-ki őket. A' mostani Senátorok megtartatnak és a' feljebb meghatározott szám közzé tartoznak, kivéven azokat, a' kik lemondani kéntelenítették a' magok Frantzia pólgári tulajdonságokról. A' Senátus jelenvaló *dotatió* és *Senaturái* (Senatori jósági), övéi maradnak. Ezeknek jövedelmeik egyenlően osztatnak-fel a' tagok között, és *Successoraira* is által mennek. Ha valamelyik Senátor egyenes lineában való fiúi örökös nem hágy

maga után, az ő része a' közönséges kintstárba megyen. Ezen *dotatió*ból semmi részt nem vehetnek az ezután kinevezetendő Senátorok.

7.) A' Királyi vérből való Princzek született tagjai a' Senátusnak. Hogy valaki Senátori foglalatosságot folytathasson, majorenisnek (értidejűnek) kell lennie.

8.) A' Senátus maga határozza-meg azokat az eseteket, mellyekben a' maga üléseit közönségesen vagy titkon fogja tartani.

9.) Minden Departamentom annyiszámú tagokat küld a' Törvényhozó Gyűlésbe, a' mennyit eddig küldött. Azok a' tagok, kik akkor jelen voltak az ülésben, mikor a' Törvényhozó Gyűlésnek ülései utóbbszor félbeszakasztattak, tovább is megmaradnak abban mind addig, míg mások által felváltatnak. Mind megtartják fizetéseiket. Ennekutánna egyenesen a' Választó Gyűlések által neveztetnek-ki, mellyek ezután is fennállanak, kivéven azokat a' formáltságbeli változásokat, a' mellyek valamelly törvénynek hozattatása által meg történhetnek. A' Törvényhozó Gyűlés' tagjai öt esztendőkre választatnak. Az ő első választások az 1816-ik esztendőre határozatnak.

10.) A' Törvényhozó Gyűlés minden esztendőben öszszegyülekezik egyszer a' maga tulajdon jussának ereje szerint Október 1. ső napján. A' Király öszszehívattathatja azt rendkívülvalóképpen: annak üléseit félbe is szakaszthatja, 's azt el is oszlathatja. Hanem az utolsó esetben más Törvényhozó Gyűlést köteleztetnek választani a' Választó Gyűlések leg feljebb is három hónapok alatt.

11.) A' Törvényhozó Gyűlés, tanátskozói jussal bír; üléseit közönségesen tartja, kivéven azon eseteket, midőn magát közönséges biztossággá által változtatni jónak tartja (az az, a' nem oda tartozókat, nézőket, halgatókat kiküldeni, 's az ajtókat bétetetni jónak találja).

12.) A' Senátus, a' Törvényhozó Gyűlés, a' Választó és Kantoni Gyűlések, magok neveznek magoknak előülőket magok között.

13.) A' Senátusnak és Törvényhozó Gyűlésnek egy tagja sem fogattathatik - el addig vagy a' nélkül, hogy azt az a' gyűlés helybe hagyóá, a' hova azon tag tartozik. A' Senátusnak vagy a' Törvényhozó Gyűlésnek valamelly tagjára csak a' Senátus mondhat íteletet.

14.) A' Ministerek valamint a' Senátusnak úgy a' Törvényhozó Gyűlésnek is tagjai lehetnek.

15.) Az adófizetéseknek egyformán való felosztatása, miat sarkalatos fundamentom fenntartatik. Semmi fele adó ki nem íratthatik vagy fel nem vétettetik, ha abban a' Törvényhozó Gyűlés és Senátus önként meg nem egyeztek. A' fekvő jószágokért való adó csak egy esztendőre határozatthatik-meg. A' következő esztendei Finántzia' állapotja, 's az elmúltról-való számadások minden esztendőnként a' Törvényhozó Gyűlés és Senátus eleikbe terjesztetnek az ő üléseiknek kezdetén.

16.) Az ármádákhoz kívántató rekrutáknak számokat 's a' rekrutázás módját a' törvény határozza-meg.

17.) Az ítélő birói hivatal' függetlenségének bátorsagossá kell tétettetni. Senkit ki nem lehet a' maga természetszerént való bírása alól venni. Az úgy nevezett Esküdtek' ítélő Székeik fennállanak, valamint szintén az a' mód is, hogy a' crimínális processusokban tartató szóbeli vetélkedések közönségesen tartassanak. A' jószágoknak confiskáltatásával való büntetés eltöröltetik. A' Király megkegyelmezhet a' megíteltetett bűnösöknek.

18.) A' most fennálló közönséges Itélőszékek fenntartatnak; ezek nem szaporíthatatnak, nem is kevesíttethetnek egyéb módon, csak törvény által. A' bírák holtig megmaradnak hivataljokban és nem té-

tettethetnek - le, kivéven az úgy nevezett Bekéltetés- és kereskedés-béli bírakat. A' rendkívül való ítélői biztosságok és székek eltöröltetnek, és többé fel nem állíthatatnak.

19.) A' Cassálás és Apellálásbéli és az Alsó vagy Kezdő ítélőszékek, valamelly tagjoknak helye megüresedvén annak kipótolására hármat kandidálnak, vagy javallanak magok között, kinek egyikét a' Király kinevezi. Az Elölülőt és a' Korona' Fiskálissát az ítélőszékeknel a' Király nevezi - ki.

20.) A' szolgálatban lévő, vagy elbocsátott tisztek és katonák, penzióon lévő özvegyek és tisztek, megtartják rangjokat titulusaikat, és penzióikat.

21.) A' Király' személye szent és megsérthetetlen. Minden rendeléseknek, melyek a' Királytól kiadattatnak, aláírattni kell egy Minister által. A' Ministerek felelni tartoznak mindenért, a' mi ezen rendelésekben olyan találatna, a' mi a' közönséges és magános szabadsággal 's a' polgárok' jussával ellenkezik.

22.) Az istentisztelet- és lelkiismeretbéli szabadság megsértődés nélkül fenntartatnak. A' külömbkülömb anyaszentegyházak' papjaik egyenlő állapotban tartatnak és oltalmaztatnak.

23.) A' nyomtatásbéli szabadság nem szoríttatik határok közé, kivéven az ezzel való visszaélésből származandó vétkeknek törvényes megfenyíttetéseket. A' nyomtatásbéli és személyes szabadságra ügyelő Senatoriális Biztosságok fenntartatnak.

24.) A' Status' adóssága sérthetetlen. A' nemzeti uradalmaknak eladattatások változhatatlan marad.

25.) Egy Frantzia sem vonattathatik számadásra azon vélekedésért, mellyet ki nyilatkoztatott, vagy tett voksolásaiért.

26.) Akár ki adhat-bé kérő levelet személyesen, a' Constitutzióonak sarkalatos tikkelyei által felállított Tanácsokhoz.

27.) Minden Frantziának egyenlő

jussok van mindenféle polgári és katonai tisztségekhez.

28.) Minden most fennálló törvények megmaradnak mostani erejekben addig, míg mások által törvényesen elnem töröltetnek. A' polgári törvényeknek gyűjteménye ilyen czím alatt fog fennállani: *A' Frantziák' Polgári Törvényes Könyve.*

29.) A' jelen lévő *Constitutzió*, szorosabban meghatározatandó forma (vagy mód) szerént, elfogadtatás végett a' Frantzia népnek eleibe terjesztetik. *Lajos Stanislaus Xaverius, mint Frantziák' Királya*, kikiáltatik, azonnal hogy a' következő ígéretet: *Én a' Coustitutziót elfogadom, annak megtartására 's fenntartására meg esküszöm*, hitletétellel megerősítette és aláírta. Ezen esküvését azon közönséges alkalmatossággal még egyszer megújítja a' Király, midőn a' Frantziák az ő hűségére meg esküsznek. — Aláírták.

„Hertzeg *Benevent*, Elölülő
„Gróf *Valence* és *Pastoret*:

Titoknokok — továbbá a' következő tagok. *Hertzeg Fő Kintstármester*; — *Abrial, Barde Mabei, Emmercy, Barthelemy, Belderrbuch, Berthollet, Beurnonville, Cornet, Carbenara, Legrand, Chasseloup, Chollet, Collaud, Davous, de Gregory, Decroix, Depere, Dembarrere, Sieyes*, 's a' többek.

~~~~~

Az itt következő Tudósításnak kiadására a' Nemzeti - Gazda - Hivatal kért - meg bennünket: —

A' Tudósokhoz 's Tanulókhöz.

Van még a' Magyar Nemzet' ditsőségének 's Tudomány virágzásának, a' többek közt, egy kívánatos eszköze és tárgya; mely tárgy felé mi, minden Magyar Tudós' segédelmével, egy bator és kiszámlált lépést akarunk tenni, Tóldalékúl; és a' dologba-indulás által akarjuk tudtára adni a' tudós Világnak, hogy mi Magyarok, ebben a' tekintetben is, csak mintegy 50 esztendővel járunk később

a' mai legtudósabb Nemzeteknél; és talán nem teszünk olyan idétlen (koránvaló, 'seleges) lépést, mint azok eleinte tettek volt. — Ez a' tárgy minden Tudós, minden Tanúlt, minden Olvasott Magyar, 's az egész Tanúlosereget átalljában illeti, 's ebből áll: —

A' Nemzeti-Gazda mellett adunk ki egy Munkát, ilyen Vezeték név alatt, — Magyar Minden tudomány —; melyben e' folyó Esztendőszáz' első napjától fogva (1801) világra jött, magyar nyelven írt minden Könyvnek, mind Eredeti, mind Fordított Munkának, akarmiféle Tudományt foglal az magába, a' leg kisebb Darabtól, a' leg nagyobb rakásig, egész értelmét röviden (elenchum) úgy adjuk elő, hogy abban minden Tudós — valamint a' homálykamarában (camera obscura) a' Környéket — a' Nemzet' Anyanyelven írt Munkáinak, 's ebbéli Magyarudományának előmenetelét, 's e' szerént híjánosságát is, együtt és világosan lássa; 's a' még nem, vagy nem jól születettekről is gondolkozhasson, — a' F. Haza' bölts szándéka szerént is.

Ez a' dolog olyan rendel fog menni, hogy a' jelenfőző időkben nyomtatott ilyen Munkákat mindenkor időhaladék nélkül; a' múlt 13 esztendőbelieket pedig más árkusokon, más számozással, a' mint azokat vagy a' még élő Könyvszerzők (Auctorok) és Fordítók magok; vagy pedig má Tudósok hozzánk küldik, folytatva úgy írjuk, hogy a' múlt esztendei munkák külön Szakaszokba olyan rendel essenek, hogy az esztendők egymást által ne ugordják. — A' múlt esztendőszáz' utolsó Tíz esztendejében (1791 — 1800 ig) kijött ilyen Munkákról, sőt azután, az előbbiekről sem akarunk elfelejtkezni: melyről utóbbi Tudósításunkat hirre fogjuk tenni.

Segedelmű lehet nekünk ebben a' nemes dologban minden Magyar Tudós, Úr és Szegény; kiket az említett 13 esztendőben kijött Munkák' rövid értelmeinek helyes kidolgozód-

sira (csak igen röviden, hogy *Mi és Hogy* van benne) bizodalmasan kérünk. Legjobban segíthetnek pedig a' Magyar-Munkák' Szerzői és Fordítói magok, ha Munkájokkal együtt, annak helyesen kidolgozott rövid értelmét is (az igaz és jámbor ítélettel más Tudósokra hagyván) hozzánk küldik. Leg főbb tzelünk nekünk a' *Munka' velejének* minden tisztességgel való *mezítelen előadása*, 's az arról való egyenes ítélettétel.

Ez a' mostani szándékunk éppen az, a' mit az egész Magyar Nemzet' Tudóssai kívánnak. Korántsem akarjuk magunknak tulajdonítani a' Polihistoriát; — sőt inkább csak eszközök akarunk abban a' szép és nagy dologban lenni, a' melynek folytatását és kellemetes terhét minden Magyar Tudós' nyakába vetjük, különbség nélkül. Csak egy valamirevaló Tanítót, sőt egy magános Tudóst sem akarunk képzelni a' két Magyar Hazában, a' ki ebben a' dologban nemzetének hasznát, Magának gyönyörűségét ne örömmel keresné; és minden másképp' gondolkozót bátran lehet korts-magyarának tartani. Mi szükség nekünk inkább idegen Nemzetnek adni hírt, hogy e' 's ez Magyar Tudós, ilyen 's ilyen Munkát írt? De másképp' is, — meddig nem szégyenljük még behunytt szemmel nézni, siket füllel halgatni, hogy a' Bétsben kijövő *Austriai Gelehrte Zeitung'* magoknakvaló, és elég misadelpuszi írói ezt felelljék: — Magyar Munkát mi nem veszünk fel az újságunkban — azért-é, hogy ez által talán gyalázatot vallanának? — vagy azért, hogy talán nagy árnyékot vetnének azok valami nehezen tengődő plántájokra? — megítélni nem akarjuk.

Hadd legyen 'hát kiki — glorie sue faber, — mondjuk meg mi Magyarok egymásnak — ki mit és hogy dolgozott. Ha más is belé tekint, jó: nekünk is lesz tehetségünk a' másé tekinteni.

Ennek az új Tóldaléknak az arra ismét 10 font. volna esztendőnként, és igasság szerént; mert a' szép és költséges nyomtatással fel nem hagyunk: de nem lesz az egy pénz is, mert mi nem akarunk kereskedni; hanem csak használni és élni. Minden kárpótlásnak abból kell kitelni, ha a' Nemzeti-Gazda' Olvasóinak a' száma' megkettőztetik: melyet jövő fél esztendőre, mikor ez a' minden tudomány is el akar kezdődni, nem csak reménylünk, hanem egy jó csomó tudós Level-kből csaknem bizonyosan tudunk is.

Nemes lelki Tudós Magyar! — nints egyéb hátra; mint, — mostantól fogva az említett 13 esztendőbeli 's az ideai Magyar Könyvek' rövid — jó rövid értelmét, 's az arról való egyenes, és magyar-viselőthez illő tisztességes ítélettétel hozzánk küldeni; azon jegyzésre vigyázva, hogy a' mely Tudós Recensens, még mi előttünk is esmeretlen akar maradni, az, a' Recensio mellett a' könyvet is elküldje, mert vaktában senkinek az írását 's akár milyen ítélettételét bé nem iktathatjuk.